

КІСТЯКІВСЬКИЙ Олександр Богданович (13(26). 08. 1904, х. Хатки, нині тер. побл. с. Куйбишеве Шишацького району Полтав. обл. — 22. 06. 1983, Київ) — орнітолог, зоогеограф. Онук [В. Беренштама](#), син [Б. Кістяківського](#) і [М. Береншам-Кістяківської](#), брат [Г. Кістяківського](#). Доктор біологічних наук (1960), професор (1961). Учасник 2-ї світової війни. Державні та бойові нагороди СРСР. Закін. гімназію В. Науменка у Києві (1920). Працював 1920–28 н. с. Зоол. музею ВУАН, водночас від 1922 навч. у Київ. університеті. Закін. Ленінгр. університет (нині С.-Петербург, 1930). У 1930–36 — у Всесоюз. інституті захисту рослин (Ленінград). 1937–83 — у Київ. університеті: 1965–74 — завідувач кафедри зоології хребетних. Брав участь в експедиціях на Памір, Тянь-Шань, Далекий Схід, Пн. Кавказ, Полісся, у Крим та ін. Встановив межі поширення маньчжур. і китай. орнітол. комплексів, зібрав нові дані щодо розповсюдження рептилій та амфібій Приамур'я, запропонував метод встановлення меж зоогеогр. територій. Значну увагу приділяв розвитку теорії статевого добору, зокрема дослідж. розпізнав. ознак у забарвленні та поведінці

птахів, уперше звернув увагу орнітологів на біол. значення шлюб. поліморфізму турухтана, описав закономірності геогр. розподілу орнаментал. ознак у птахів. Вивчав екон. значення птахів, питання їх використання у боротьбі з шкідниками; міграцію й орієнтацію птахів (обґрунтував гіпотезу про біол. значення післягніздових мандрівок для розвитку орієнтац. здібностей), глісування та політ над океаном, зміни в орнітофауні у зв'язку з гідробудівництвом. Дослідж. К. з мисливствознавства, зокрема присвяч. проблемам виготовлення й застосування штуч. гнізд для водоплав. і комахоїд. птахів, актуальні й нині. Автор автобіогр. повісті «Міст біля Щучинки» (опубл. у кн. «Отчий край», К., 1986, вип. 2) про події 2-ї світової війни.

Основні праці

Про деяких рідких гніздових птахів Київщини // 36. пр. Зоол. музею. Ч. 1. К., 1926. Тр. Фіз.-мат. відділу. Т. 4, вип. 2; Весняний приліт птахів у київських околицях за 1920–26 роки // Там само. Ч. 2. 1927. Тр. Фіз.-мат. відділу. Т. 4, вип. 4; Птицы западного Памира. К., 1946; Птахи [Закарпатської області](#). К., 1950; Фауна птахів району Каховського водоймища. К., 1957; Половой отбор и видовые опознавательные признаки у птиц. К., 1958; Визначник птахів УРСР. К., 1962 (співавтор); Польовий практикум з зоології. К., 1967; Изменения в орнитофауне района Киева за последние десятилетия // ВЗ. 1982. № 1 (співавтор).

Рекомендована література

1. Мельничук В. Олександр Богданович Костяковский. Годы жизни (К 90-летию со дня рожд.) // Беркут. 1994. Т. 3, вип. 2;
2. Голда Д. Династія Кістяківських // Ліс. і мислив. журн. 2004. № 4.

[Д. М. Голда](#)

Бібліографічний опис:

Кістяківський Олександр Богданович / Д. М. Голда // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7097>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).